

Maastricht University

Faculteit der Rechtsgeleerdheid

Zelfevaluatie rapport Bachelor Fiscaal Recht

Inhoudsopgave

Administratieve gegevens	3
1. Profiel en ambitie van het programma	4
2. Reflectie op de vorige accreditatie en midterm	4
3. Evaluatie volgens de vier standaarden	5
Standaard 1: Beoogde leerresultaten	5
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	6
Toelichting, samenhang en vakinhoud	7
Standaard 3: Toetsing	10
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	11
4. Studentenhoofdstuk	13
Standaard 1: Beoogde leerresultaten	13
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	14
Standaard 3: Toetsing	15
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	15
5. Globale SWOT-analyse	16
Bijlage	19
MATRIX bachelor Fiscaal Recht	19

Zelfevaluatie Bachelor Rechtsgeleerdheid

Administratieve gegevens

Instelling

Naam instelling:	Universiteit Maastricht
Status instelling:	Bekostigd
Resultaat instellingstoets:	Positief geaccrediteerd voor de periode 2019-2024

Rechtsgeleerdheid

Oriëntatie en niveau:	WO - bachelor
Aantal studiepunten:	180 EC
Specialisatiemogelijkheden:	n.v.t.
Locatie:	Maastricht
Variant:	voltijd
Joint programme:	n.v.t.
Onderwijstaal:	Nederlands
CROHO registratienummer:	56827

1. Profiel en ambitie van het programma

De bacheloropleiding Fiscaal Recht beoogt de student in het kader van het Maastrichtse onderwijsconcept academisch te vormen en zodanige basiskennis, vaardigheden en inzicht op het gebied van de Rechtsgeleerdheid, in het bijzonder het belastingrecht, bij te brengen dat de student in staat is tot een zelfstandige beroepsuitoefening in beroepen waarvoor een bachelordiploma Fiscaal Recht afdoende is, alsmede in staat is tot het met goed gevolg doorlopen van een fiscaalrechtelijke masteropleiding dan wel een andere aansluitende (internationale) masteropleiding.

Indien de student de bacheloropleiding Fiscaal Recht en een aansluitende masteropleiding met goed gevolg heeft doorlopen, dan voldoet hij aan alle eisen van het Convenant Civiel Effect. Daarmee onderscheidt de Maastrichtse opleiding Fiscaal Recht zich van andere fiscaalrechtelijke opleidingen in het land. Daartoe zijn specifieke keuzes gemaakt betreffende de inhoud en vormgeving van de opleiding Fiscaal Recht. Zo is er in de opleiding veel aandacht voor andere rechtsgebieden dan het fiscale recht, zoals het privaatrecht, procesrecht en strafrecht.

De bacheloropleiding Fiscaal Recht biedt studenten een brede basis in het Nederlandse (belasting)recht. Deze opzet biedt ruimte om in de masterfase te specialiseren. Het merendeel van de studenten die de opleiding Fiscaal Recht voltooien (bachelor en aansluitende masteropleiding), komt op de Nederlandse arbeidsmarkt terecht waar hun deskundigheid in het Nederlandse belastingrecht wordt gevraagd. Om deze reden heeft de faculteit ervoor gekozen om in de bacheloropleiding Fiscaal Recht het belastingrecht te benaderen vanuit het perspectief van het Nederlandse belastingrecht. De aard van het vakgebied brengt deze nationale oriëntatie overigens ook met zich.

Kennis van het nationale recht vereist ook kennis van het internationale verdragenrecht en de (inter)nationale regels die de samenloop van nationale belastingstelsels regelen, evenals kennis van de wetgeving en rechtspraak van de Europese Unie. In de bacheloropleiding Fiscaal Recht wordt bij de (nationale) kernvakken dan ook aandacht geschonken aan deze (inter)nationale en Europese regels. Studenten worden in de bacheloropleiding Fiscaal Recht daarnaast ook uitgedaagd om aandacht te schenken aan (fiscaal-)ethische vraagstukken en om na te denken over hun eigen normen en waarden.

2. Reflectie op de vorige accreditatie en midterm

Sinds de vorige accreditatie is het curriculum van de bachelor Fiscaal Recht onderhevig geweest aan een algehele herziening. Met ingang van academisch jaar 2020-2021 is het werk aan deze herziening gestart. Met deze herziening sluit de opleiding blijvend aan op de eisen van de hedendaagse arbeidsmarkt waarbij tevens wordt voldaan aan de eisen uit het nieuwe Convenant Civiel Effect. Ook is hard gewerkt aan het onderscheidend vermogen van de Maastrichtse bacheloropleidingen (zoals de kleinschaligheid) met als doel meer studenten te bewegen om in Maastricht te komen studeren. In verband met de sterke verwevenheid van de bacheloropleidingen Rechtsgeleerdheid en Fiscaal Recht geldt hetgeen geschreven is over de herziening voor de bachelor Rechtsgeleerdheid ook voor een groot deel voor de bachelor Fiscaal Recht.

De gehele herziening die in 2020-2021 is ingevoerd had als resultaat dat het onderwijs in fiscale vakken geconcentreerd was in het derde jaar van de opleiding Fiscaal Recht. Een aanbeveling van de midterm-commissie in 2021 voor specifiek de opleiding Fiscaal Recht was om bij de doorontwikkeling van de herziene bacheloropleidingen aandacht te schenken aan de eigenheid en uniciteit van het fiscale programma. In 2022 is opnieuw tijd besteed aan het voeren van een aantal uitgebreide gespreksrondes met staf en studenten. Deze gesprekken hebben geleid tot een reeks aanbevelingen met als resultaat dat leerlijnen van specifiek de fiscale vakken in de bachelor Fiscaal Recht beter zichtbaar gemaakt door deze vakken op een eerder moment aan te bieden in de opleiding. Met ingang van academisch jaar 2023-2024 wordt aan deze aanbeveling uiting gegeven en worden de fiscale vakken reeds in het tweede jaar van de opleiding aangeboden.

De door de accreditatiecommissie als sterk bevonden gespreks- en samenwerkingsvaardigheden hebben ook in het nieuwe programma als onderscheidend element hun plaats gevonden. De huidige opleiding bestaat uit een volledig Nederlandstalig onderwijsprogramma. De kritische opmerkingen over het aantal contacturen zijn opgepakt en het aantal intensieve contacturen is verhoogd. In de eerste twee jaren van de bacheloropleiding Fiscaal Recht worden (ten minste) 7 intensieve contacturen gemiddeld per week aan kleine onderwijsgroepen van maximaal 15 studenten aangeboden. Daarnaast zijn er ondersteunende colleges.

De uitvoering van de aanbeveling van de accreditatiecommissie uit 2018 om het aandeel van tussentijdse opdrachten te vergroten, in samenhang met de nieuwe UM-visie op toetsing, heeft het aantal toetselementen in de opleiding vergroot. Concreet heeft dit ertoe geleid dat de nadruk op schriftelijke eindtoetsen is afgenomen en het aandeel tussentijdse opdrachten (papers, presentaties) binnen de summatieve toetsing is vergroot. Afsluitende summatieve toetsen zijn bij de fiscaalrechtelijke vakken nadrukkelijk gehandhaafd, om te borgen dat studenten onderwijsstof integraal bestuderen.

Bij de accreditatie van 2018 is door de commissie geconstateerd dat de aandacht voor metajuridica enigszins beperkt was. Eén van de positieve veranderingen van de gehele curriculumherziening in 2020-2021 is dat, in overeenstemming met het specifieke advies van de accreditatiecommissie 2018, metajuridische aspecten van de fiscale opleiding geconsolideerd zijn in het nieuwe onderwijsonderdeel 'Grondslagen en Methoden van Belastingrecht'. Parallel loopt het metajuridisch vak 'Fiscale ethiek en grondrechten' (2 EC), dat om programmatische redenen los wordt aangeboden. Door de introductie van deze vakken kent het tweede jaar van de opleiding Fiscaal Recht sterke metajuridische en ethische componenten.

3. Evaluatie volgens de vier standaarden

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten van de bacheloropleiding Fiscaal Recht zijn neergelegd in de eindtermen van de opleiding, zie matrix in bijlage. Deze eindtermen geven weer dat Universiteit Maastricht staat voor een brede fiscale opleiding waarbij alle fiscale vakgebieden geborgd zijn. De eindtermen zijn daarnaast als bijlage opgenomen in het Onderwijs- en Examenreglement en daarmee voor iedereen zichtbaar. Voor de bachelor Fiscaal Recht zijn de eindtermen geoperationaliseerd naar leerjaren. Zo is omschreven welke deelcompetenties een student binnen een bepaalde eindterm moet hebben aan het eind van elk jaar.

De eindtermen zijn vervolgens ook gekoppeld aan het toetsplan waarin inzichtelijk wordt gemaakt welke eindtermen worden getoetst per toetsonderdeel. Voor de formulering van de eindtermen van de opleiding is met name gekeken naar de Dublindescriptoren. Zo wordt duidelijk omschreven van welke wetenschappelijke disciplines de afgestudeerde aan het einde van de studie kennis en inzicht dient te hebben. Voor de bachelor Fiscaal Recht geldt daarbij dat studenten kennis en inzicht dienen te hebben van de belangrijkste rechtsgebieden van het nationale recht (het belastingrecht, maar ook het privaatrecht, strafrecht etc.), (de doorwerking van) het Europese en internationale Recht, maar ook van metajuridische vakgebieden zoals rechtsfilosofie en niet-juridische vakgebieden zoals economie. De eindtermen zijn verder toegespitst op het toepassen van kennis en inzicht (waarin ook eindtermen zijn vormgegeven op oordeelsvorming en communicatie), op leervaardigheden en op wereldburgerschap. Na afronding van de bachelor Fiscaal Recht heeft de student een brede basis in het fiscale vakgebied en is hij in staat zelfstandig een verdiepende masteropleiding te volgen.

Afstemming met het beroepenveld en beroepsethische houding

Voor de uitoefening van een beroep als fiscaal-jurist gelden, behoudens wanneer het gaat om werkzaamheden als in het belastingrecht gespecialiseerde advocaat of rechter, geen wettelijke eisen. Om de aansluiting van het onderwijs met de beroepspraktijk te waarborgen vindt er jaarlijks een afstemming en koppeling plaats met docenten die ook werkzaam zijn in de beroepspraktijk. Daarnaast laat de fiscale studievereniging FIRST de studenten actief kennis maken met de beroepspraktijk.

In het Domeinspecifieke referentiekader wordt nadrukkelijk aandacht geschonken aan het ontwikkelen van academisch burgerschap met aandacht voor een beroepsethische houding en bewustwording van de maatschappelijke context waarin het recht functioneert. In de bacheloropleiding Fiscaal Recht wordt in het tweede jaar aandacht besteed aan deze elementen in de vakken *Grondslagen en Methoden van het Belastingrecht* en *Fiscale Ethiek en Grondrechten*. Aandacht voor het ontwikkelen van een beroepsethische houding heeft na de curriculumherzieningen een sterkere basis gekregen in het onderwijs van de bacheloropleiding Fiscaal Recht.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Curriculum

De opleiding is ingericht vanuit een open en ruim perspectief op de maatschappij: onder meer inzichten uit andere wetenschapsdomeinen (bv. economie) komen aan bod alsook de positie van particulieren en kleine ondernemers. De herzieningen van het curriculum zijn aangegrepen om een duidelijke rode draad aan te brengen in de opbouw van de opleiding. Zo leren de studenten in het tweede studiejaar eerst over de fiscale aspecten die een rol spelen bij een werknemer (inkomstenbelasting en loonbelasting) en worden de studenten in volgende studieperiodes geconfronteerd met de belastingregels van groeiend ondernemerschap (van inkomstenbelasting naar vennootschapsbelasting) waarbij er ook grensoverschrijdende activiteiten worden ontwikkeld (internationaal en EU-recht). Deze expliciete keuze voor een brede fiscale bachelor waarin alle kernvakken zijn opgenomen, biedt ruimte om in de masterfase te specialiseren op deelgebieden die aansluiten bij de interesse van de student.

De studenten Fiscaal Recht volgen een verplicht curriculum van in totaal 180 EC. Er is derhalve geen ruimte binnen het curriculum om EC op basis van eigen keuzes in te vullen. Het programma biedt ook geen mogelijkheid tot het volgen van een stage. Aangezien een stage vaak ook een opstapje is naar een baan, hebben studenten in de master Fiscaal Recht (specialisatie Directe Belastingen) ruimte voor het volgen van een stage. Dit was een bewuste keuze, omdat stage-verlenende instanties sterk de voorkeur geven aan masterstudenten die de basis van alle fiscale vakgebieden reeds onder de knie hebben. Bovendien leidt de volledig verplichte bachelor – met functioneel aan elkaar gerelateerde vakken – ertoe dat in de master meer ruimte is voor gerichte specialisatie en verdieping.

Jaar 1 van de bachelor Fiscaal Recht

Het eerste jaar van de opleidingen Rechtsgeleerdheid en Fiscaal Recht zijn identiek. In dit eerste jaar volgen de studenten inleidende vakken voor de belangrijkste rechtsgebieden. In dit eerste jaar wordt ook het rechtsgebied fiscaal recht op inleidend niveau aangeboden. In de Zelfevaluatie Rechtsgeleerdheid (ZER RG) worden de leerlijnen (juridisch/professionele vaardigheden) uitgebreid beschreven. Voor een toelichting wordt dan ook verwezen naar de ZER RG.

Jaar 2 en 3 van de bachelor Fiscaal Recht

Vanaf het tweede jaar wijkt het programma van de bacheloropleiding Fiscaal Recht af van de opleiding Rechtsgeleerdheid. Semester 4 (jaar 2 van de opleiding van februari-augustus) van de bachelor Fiscaal Recht alsmede de onderwijseenheden *Procesrecht en Straf- en Strafprocesrecht* (jaar 3 van de opleiding) zijn echter wel weer identiek aan de bachelor Rechtsgeleerdheid. Het programma van het tweede en derde jaar bestaat uit algemeen juridische, metajuridische, economische en vooral fiscaalrechtelijke blokken. Vaardighedenonderwijs wordt geïntegreerd met de vakinhoud aangeboden.

De vakken van het programma in het tweede en het derde jaar van de bacheloropleiding Fiscaal Recht laten zich als volgt groeperen:

Algemeen Juridisch	Metajuridisch	Economisch	Fiscaalrechtelijk
Verbintenissenrecht	Grondslagen en Methoden van het Belastingrecht	Bedrijfseconomie (accounting)	Formeel Belastingrecht
Goederenrecht	Fiscale Ethiek en Grondrechten		Belastingrecht voor particulieren I en II (loon-, inkomsten, schenk- en erfbelasting)
Relatievermogensrecht en erfrecht			Kostprijsverhogende belastingen
Ondernemingsrecht			(Internationaal) Belastingrecht voor Ondernemingen I en II (inkomsten-, vennootschaps-, en dividendbelasting bilaterale verdragen, Europees recht)
Faillissementsrecht			
Arbeidsrecht			
Burgerlijk Procesrecht			
Straf- en strafprocesrecht			
Procesrecht			

De studenten sluiten hun bacheloropleiding Fiscaal Recht af met het schrijven van een eindwerkstuk over een fiscaalrechtelijk onderwerp. Om studenten te helpen bij het kiezen van een onderwerp stelt de staf een lijst met onderwerpen beschikbaar. De meeste studenten maken hiervan gebruik. Dit werkstuk dient minimaal 6000 woorden te bevatten. In beginsel mag het eindwerkstuk niet groter zijn dan 8500 woorden.

Toelichting, samenhang en vakinhoud

Metajuridica

Eén van de positieve veranderingen van de curriculumherziening van 2020/2021 is dat, in overeenstemming met het specifieke advies n.a.v. de accreditatie in 2018 voor de Bachelor Fiscaal Recht, metajuridische aspecten van de fiscale opleiding geconsolideerd zijn in het nieuwe onderwijsonderdeel *Grondslagen en Methoden van Belastingrecht* (10 EC) in het tweede jaar van de opleiding. Na afloop van dit onderdeel zijn studenten in staat om kritisch na te denken over de doelen waartoe belasting wordt geheven en de vormen van belasting die daarbij

aansluiten aan de hand van globale kennis over enkele vooraanstaande theorieën over rechtvaardigheid. Verder kunnen studenten een gemotiveerd oordeel vormen over de optimale inrichting van het Nederlandse belastingstelsel vanuit rechtstheoretisch en economisch perspectief en wetenschappelijk onderzoek doen naar belastingheffing in Nederland en kunnen zij daarover mondeling en schriftelijk communiceren. Het onderdeel vormt aldus de theoretisch wetenschappelijke basis voor de studie van het positieve Nederlandse belastingrecht en bereidt studenten voor op het zelfstandig verrichten van wetenschappelijk onderzoek in hun eindwerkstuk. Parallel loopt het metajuridische vak '*Fiscale ethiek en grondrechten*' (2 EC), dat om programmatische redenen los wordt aangeboden. Tijdens de bijeenkomsten van dit vak wordt er een directe link gemaakt tussen het positieve fiscale recht en ethische vraagstukken. Er worden verschillende dilemma's en casusposities onder de aandacht gebracht gezien vanuit het perspectief van de overheid, de burger en de adviseur waarbij er ook aandacht wordt geschonken aan grondrechten.

Door de introductie van deze vakken kent het tweede jaar van de opleiding Fiscaal Recht een sterke metajuridische en ethische component. Deze vakken stellen de studenten in staat om bij de bestudering van het positieve fiscale recht, waarvan het zwaartepunt ligt in jaar 3, kritisch na te denken over wenselijk recht. Het academische gehalte van de opleiding komt tot uiting doordat studenten dus zowel het positieve recht bestuderen als leren inzien waarom voor bepaalde regelingen gekozen kan zijn.

Positief belastingrecht

In de huidige curriculumopzet is een meer geïntegreerde benadering van het positieve belastingrecht tot stand gebracht. Dit maakt het eenvoudiger om expliciete dwarsverbanden te leggen tussen de verschillende belastingen. Onder het oude curriculum (2019/2020 en eerder) bestonden afzonderlijke vakken als Successiewet en Erfrecht, Loon- en inkomstenbelasting, Winst uit onderneming, Vennootschapsbelasting en Nederlands Internationaal belastingrecht. Deze vakken zijn nu samengevoegd in *Belastingrecht voor Particulieren I en II* en *(Internationaal) Belastingrecht voor Ondernemingen I en II*.

Doorlopende leerlijnen

In het curriculum is rekening gehouden met doorlopende leerlijnen. Het programma is zodanig opgebouwd dat de studenten aanvankelijk vooral onderwijs in niet-fiscale onderwerpen krijgen. De kennis die zij daar verwerven hebben zij nodig als voorkennis voor de fiscale vakken. Het programma is zodanig opgebouwd dat vereiste voorkennis in eerdere vakken aan bod gekomen is. Het is daarom van groot belang dat vakken in het tweede jaar aansluiten op vakken uit het eerste jaar en vakken uit het derde jaar aansluiten op vakken uit de eerdere twee jaren. In dit verband zijn er ook een aantal zogenaamde 'volgtijdelijkheden' opgenomen in het curriculum. Studenten mogen zo pas aan een verdiepend vak starten als zij het inleidend vak hebben afgerond (zie ook artikel 20 van de OER Fiscaal Recht 23/24).

Een voorbeeld van een doorlopende leerlijn is onder andere te vinden in het vak *Belastingrecht voor Particulieren II* (derde jaar). Dit vak bouwt voort op vakken uit het tweede jaar. In *Belastingrecht voor Particulieren II* krijgen studenten verdieping in onderwerpen uit onder andere de inkomstenbelasting, schenkbelasting en erfbelasting, waarbij ook onderdelen van het privaatrecht dienen te worden bestudeerd (huwelijksvermogensrecht, erfrecht).

Een ander voorbeeld van doorlopende leerlijnen en samenhang in de curriculumonderdelen kan worden gevonden bij de vakken *(Internationaal) Belastingrecht voor Ondernemingen I en II* waarbij in het eerste onderdeel de ondernemer met een eigen onderneming (eenmanszaak, VOF) centraal staat en de onderneming die in de vorm van een enkelvoudige kapitaalvennootschap wordt gedreven. In het tweede onderdeel staan groepen van vennootschappen en overige rechtspersonen centraal en wordt aandacht geschonken aan internationale en EU-rechtelijke aspecten van de winstbelastingen. Aangezien het voor winstbelastingen ook van belang is dat gekeken wordt naar financiële overzichten van een onderneming wordt het vak *Bedrijfseconomie* parallel

aangeboden aan de vakken (*Internationaal*) *Belastingrecht voor Ondernemingen I en II*. Deze vakken zijn zodanig op elkaar afgestemd dat hiermee een basis in het opstellen en lezen van balansen en jaarrekeningen gelegd wordt.

Europese context

Daar waar het positieve belastingrecht van andere EU-lidstaten in de bacheloropleiding Fiscaal Recht niet expliciet aan de orde komt, komen de botsingen tussen de bevoegdheid van de Nederlandse staat om belasting te heffen met diezelfde bevoegdheid van andere lidstaten (het Nederlands internationaal belastingrecht) en de verhouding van het nationale Nederlandse belastingrecht met het recht van de Europese Unie wel uitdrukkelijk aan bod. Deze onderwerpen komen aan de orde in de vakken van het gemeenschappelijke propedeusejaar en daarnaast in het derde jaar van de bacheloropleiding Fiscaal Recht, met name in (*Internationaal*) *Belastingrecht voor Ondernemingen II*. In het derdejaars vak *Kostprijsverhogende Belastingen* komt in meer of minder mate de verhouding van het nationale Nederlandse belastingrecht met het recht van de Europese Unie aan de orde vanwege de richtlijnen en andere Europese regelingen die voor deze belasting gelden. Bij het vak *Formeel belastingrecht* komt het spanningsveld met het EVRM aan bod.

Vaardigheden en attitude

Het eerste jaar van de opleiding bevat afzonderlijke studiepunten voor het onderdeel *Vaardigheidstraining* (12 EC in totaal). Juridische vaardigheden zijn in dit eerste jaar geïntegreerd in het onderwijs. Er wordt op het gebied van vaardigheden onder andere aandacht besteed aan presentatievaardigheden, het opstellen van juridische betogen, argumentatietechnieken en brononderzoek. Deze vaardigheden worden tijdens het tweede en derde jaar van de opleiding geïntegreerd in het onderwijs en ook meegewogen in de summatieve toetsing van de vakinhoud. Als summatief toetsonderdeel dienen de studenten bijvoorbeeld schriftelijke opdrachten in te leveren waarbij in de beoordeling naast vakinhoud eveneens beoordeeld wordt op vaardigheden (taalgebruik, brongebruik en onderbouwing etc). Een voorbeeld hiervan is het opstellen van een bezwaarschrift voor het vak *Formeel belastingrecht*.

In het vak *Grondslagen en Methoden van Belastingrecht* (tweede jaar) wordt ook expliciet aandacht besteed aan onderzoeksvaardigheden. Dit in verband met de voorbereiding op het schrijven een eindwerkstuk in het derde jaar.

Zoals ook aangestipt wordt in het Domeinspecifieke referentiekader is parate vakinhoudelijke kennis niet voldoende, maar dient werkelijk inzicht in het recht ontwikkeld te worden waarbij studenten ook ‘waaromvragen’ zullen stellen. Hier wordt in de opzet van het onderwijs dan ook rekening mee gehouden. Studenten worden geacht zelf in de beschikbare databases op zoek te gaan naar literatuur, zodat zijn in staat zijn in een casus een ‘probleem’ of ‘fiscale vraag’ te identificeren en de fiscale wet- en regelgeving op een juiste wijze toe te passen. Daarvoor worden wel literatuursuggesties gegeven. Studenten leren op die manier niet alleen over het bestaan van zeer waardevolle databases die zij in de beroepspraktijk ook zullen gebruiken, maar leren ook efficiënte zoekstrategieën te gebruiken. Door de vakinhoud die aan bod komt in het onderwijs zijn de studenten in staat te identificeren welk soort (fiscale) wet- en regelgeving en fiscale thematiek relevant is in een bepaalde situatie. Door de verworven vaardigheden zijn zij in staat de eerder opgedane kennis te actualiseren.

Gedurende de eerste twee jaren van de opleiding volgen de studenten ook de leergang ‘Professionele Vaardigheden’. Dit is een leergang waarin alleen en samen met een groep medestudenten wordt gewerkt aan studievaardigheden, samenwerken, feedback geven en krijgen, communiceren, persoonlijk leiderschap en wereldburgerschap. Deze onderwijsstroom bestaat uit een wekelijkse bijeenkomst van een uur met een onderwijsgroep van maximaal 15 studenten. Onder begeleiding van een docent werken studenten aan de ontwikkeling van de bovengenoemde professionele vaardigheden door middel van kleine opdrachten en reflecties. De opdrachten en reflecties komen in een portfolio dat aan het einde van het semester beoordeeld wordt. Voor een uitgebreidere toelichting op deze onderwijsstroom wordt verwezen naar de Zelfevaluatie Rechtsgeleerdheid.

In het derde leerjaar volgen de studenten geen afzonderlijke stroom van Professionele Vaardigheden, maar worden vaardigheden zoals feedback geven en ontvangen, bijdragen in groepsbijeenkomsten en samenwerken aan groepsoopdrachten geïntegreerd in de vakken.

Docententeam

Bij het aanleren van een academische attitude komen de studenten, door de samenstelling van het docentencorps, met zowel een academische als een praktische invalshoek in aanraking. Een klein deel van de docenten heeft zijn hoofdwerkzaamheid in de fiscale praktijk – dit kan zowel de belastingadviespraktijk als de belastingdienst zijn –, en daarnaast een kleine aanstelling als docent (zonder onderzoekstaak) aan de universiteit. Deze docenten geven studenten, met hun gedegen kennis van de praktijk, inzicht in de praktische toepassing van het recht. Daarnaast bestaat het docententeam uit seniordocenten met een substantiële (in veel gevallen full-time) aanstelling aan de universiteit, die het academische gehalte van de opleiding en de vertaling van onderzoeksresultaten in het onderwijs waarborgen.

Studiematerialen

Studenten komen via Canvas in aanraking met de studiematerialen. In deze online omgeving worden belangrijke mededelingen gedaan, wordt (indien aanwezig) een blokboek verstrekt, worden opdrachten ingeleverd en worden links zichtbaar naar aanvullende literatuur.

Studentbegeleiding en studeerbaarheid

In verband met de grote verwevenheid van de programma's van Rechtsgeleerdheid en Fiscaal Recht wordt voor een uitgebreide toelichting op deze thema's verwezen naar de Zelfevaluatie Bachelor Rechtsgeleerdheid.

In de algemene bijlagen is een volledig overzicht opgenomen van het rendement van de verschillende cohorten studenten Fiscaal Recht, inclusief het uitvalspercentage in het eerste jaar. In de zomer van 2023 rondde de eerste lichting studenten van de herziene opleiding per 2020/2021 Fiscaal Recht de bacheloropleiding af. Het is nog te vroeg om iets te kunnen zeggen over de rendementscijfers van dat cohort. Bovendien startte de opleiding in 2020, wat betekent dat deze studenten aan hun opleiding zijn begonnen tijdens de coronapandemie. De invloed hiervan op de rendementscijfers wordt nauwlettend gevolgd.

Standaard 3: Toetsing

Systeem van toetsing en Examencommissie

In standaard 3 van het Algemene hoofdstuk wordt nader toegelicht wat het toetsbeleid van de faculteit is en welke rol het opleidingsmanagement en de examencommissie hierin hebben. Tevens wordt de UM Vision on Assessment nader toegelicht.

De toetsing in de bacheloropleiding Fiscaal Recht bestaat in de regel uit meerdere toetsonderdelen conform de UM Vision on Assessment. Dat is bij nagenoeg alle vakken een schriftelijke (groeps)opdracht en/of een presentatie en een schriftelijk tentamen aan het eind van het vak in de vorm van essayvragen. In dit schriftelijk tentamen wordt de vakinhoud integraal getoetst. Ieder toetsonderdeel kent een afzonderlijke weging in de eindbeoordeling. De toetsing van de opleiding is vastgelegd in een toetsplan Fiscaal Recht dat voorafgaand aan het onderwijs voor de studenten beschikbaar is. Dit toetsplan is op verzoek beschikbaar. Het toetsplan bevat een overzicht van alle toetsonderdelen en de weging die deze onderdelen hebben voor een bepaald vak alsmede de eindtermen (of deelcompetenties) die getoetst worden per vak. In de regel weegt het schriftelijk tentamen het zwaarst in de afgewogen eindbeoordeling van de onderwijseenheid. Hiermee wordt verzekerd dat de leerresultaten op individueel niveau worden gerealiseerd. Dit is ook vastgelegd in de Regeling Kwaliteitsborging van de Examencommissie.

In het UM-breed gebruikte Testvision-programma wordt per essayvraag (uitgesplitst naar deelvragen) aangegeven hoeveel punten studenten kunnen scoren per vraag. Dit geeft transparantie over de moeilijkheidsgraad van de vraag. Voor de schriftelijke toetsonderdelen bestaat de feedback uit een modelantwoord. Het is daarmee aan de student om in het kader van diens zelfsturend leren zelf vast te stellen op welke onderdelen hij/zij punten heeft laten liggen en wat er dus beter of anders had gekund in zijn/haar antwoord. Aan studenten wordt vervolgens de mogelijkheid geboden om schriftelijk of mondeling navraag te doen bij de beoordelaar indien er onduidelijkheden bestaan over de wijze van beoordeling. Het kan ook voorkomen dat direct mondeling feedback wordt gegeven op toetsonderdelen. Dit is met name het geval bij presentaties.

Bij de ontwikkeling van toetsen wordt het vier-ogen-principe toegepast. De examiner (blokcoördinator) van de betreffende onderwijseenheid is verantwoordelijk voor de inhoud van de toetsonderdelen alsook voor de vaststelling van de resultaten en cijfers. De Examencommissie heeft eisen gesteld voor de toetsconstructie, de toetsafname en de toetscorrectie. Toetsonderdelen worden beoordeeld door examenbevoegde docenten onder leiding en verantwoordelijkheid van de examiner.

Eindwerkstuk

Het eindwerkstuk is een omvangrijk academisch werkstuk dat de student onder begeleiding van een examenbevoegde docent schrijft. Hiervoor leveren docenten onderwerpen aan, aan het begin van het academisch jaar waarna een student zich op één van die onderwerpen inschrijft. De student werkt vervolgens zelfstandig aan een eerste onderzoek en het ontwikkelen van een onderzoeksvraag en onderzoeksvoorstel. Om recht te behouden op begeleiding dient de student het onderzoeksvoorstel tijdig in te leveren. De student werkt vervolgens aan een individueel eindwerkstuk dat wordt beoordeeld door de begeleider en een tweede beoordelaar. Daar is in ieder geval een promovendus of senior docent bij betrokken met specifieke vakkennis op het betreffende onderwerp. De eerste en tweede beoordelaar vullen beiden, onafhankelijk van elkaar, een beoordelingsrubriek in. Indien er een groot verschil bestaat tussen de verschillende beoordelingen, gaan de beoordelaars met elkaar in gesprek om tot een gezamenlijke beoordeling te komen. De Regeling Eindwerkstuk (op verzoek beschikbaar) geeft verdere invulling hieraan en schept duidelijkheid voor docenten en studenten. Een student kan ervoor kiezen geen gebruik te maken van begeleiding. In dat geval kan het voor de begeleider moeilijk zijn om vast te stellen of de betreffende student het werkstuk zelf heeft geschreven. De eerste en tweede begeleider hebben in dat geval de mogelijkheid om een mondelinge bespreking van het Eindwerkstuk in te plannen voordat het werkstuk wordt beoordeeld. De beoordelingscriteria zijn ter beoordeling van de eindwerken ter beschikking gesteld. Voor toetsing van het Eindwerkstuk wordt verder verwezen naar het Algemeen Hoofdstuk, standaard 3.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De vastgestelde eindtermen zijn in het toetsplan gekoppeld aan de verschillende onderwijseenheden. De eindtermen zijn er op gericht om de student in het kader van het Maastrichtse onderwijsconcept academisch te vormen en een zodanige basiskennis, vaardigheden en inzicht op het gebied van de Rechtsgeleerdheid, in het bijzonder het belastingrecht, bij te brengen dat de student in staat is tot een zelfstandige beroepsuitoefening in beroepen waarvoor een bachelordiploma Fiscaal Recht afdoende is en tot het met goed gevolg doorlopen van een fiscaalrechtelijke masteropleiding dan wel een andere aansluitende (internationale) masteropleiding. Studenten ronden hun bacheloropleiding af met het eerder besproken Eindwerkstuk. Met het werkstuk geeft de student ervan blijk over een grondige kennis van het Nederlandse belastingrecht te beschikken en over de vereiste (onderzoeks)vaardigheden als academicus. De vorm waarin het onderwijs gedurende de gehele bachelor wordt aangeboden (PGO) draagt bij aan de zelfstandigheid van de student en zijn/haar vermogen om zelfsturend te leren. Na succesvolle afronding van alle onderwijseenheden aan het einde van het derde jaar voldoet de student aan de eindtermen en daarmee wordt het hierboven genoemde doel van de opleiding bereikt.

Afgestudeerde studenten krijgen met een bachelor Fiscaal Recht aan de UM toegang tot vervolgoopleidingen en vinden – na een vervolgoopleiding – snel werk op academisch niveau in het vakgebied. Door de breedte van het verplichte bachelorprogramma kwalificeren studenten zowel voor fiscale als voor niet-fiscale juridische vervolgoopleidingen. De meeste studenten zetten hun studie voort in Maastricht. De meest populaire vervolgoopleiding onder de studenten Fiscaal Recht is de master Fiscaal Recht. Uit de UM Graduate Survey (zie tabel) blijkt dat 100% van de studenten vijf jaar na afronding van deze master een baan heeft, 95% op masterniveau en 93% in het rechtsgebied waarvoor zij hebben gestuurd. Een andere populaire vervolgoopleiding is de Master International and European Tax Law. Studenten zijn over het algemeen in de afrondende fase van de masteropleiding reeds werkzaam in de beroepspraktijk als fiscalist.

4. Studentenhoofdstuk

Fiscaal Recht - 66827

Subject	Master	LAW	UM
% employed (of labour force)	100	98	98
% job at master level *	95	79	75
% job in own field of study *	93	80	80
Median monthly income *	4483	4000	4000
Median working hours *	40	40	40
% would choose exact same study at UM again	80	78	78

Source: UM graduate surveys T+5 (UM scanner) 2016-2017, 2015-2016 & 2014-2015

Note: * of the working labour force using the International Labour Organisation (ILO) definition, excluding students

Dit studentenhoofdstuk geeft aan de hand van de vier standaarden uit het NVAO-beoordelingskader weer hoe studenten binnen de opleiding Bachelor Fiscaal Recht de studie ervaren. Dit hoofdstuk is geschreven door drie studentvertegenwoordigers die het nieuwe curriculum volgen, op basis van informatie van die werd verkregen via ingevulde studentenquêtes over de drie bachelorjaren en informele gesprekken met alumni.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

Het doel van de opleiding Bachelor Fiscaal Recht is om als student de basiskennis, vaardigheden en inzicht op het gebied van de Rechtsgeleerdheid, in het bijzonder het belastingrecht, te leren zodat wij in staat zijn tot een zelfstandige beroepsuitoefening en het doorlopen van een fiscaalrechtelijke masteropleiding.

Als studenten werken wij aan deze doelen door te werken aan het aanleren van wetenschappelijke disciplinaire kennis en inzicht. Het is in de opleiding belangrijk om inzicht te verwerven van kennis en inzicht van de belangrijkste rechtsgebieden en deze te koppelen aan recente ontwikkelingen, het wetenschappelijk onderzoek in het desbetreffende vakgebied en de maatschappelijke realiteit. De verschillende rechtsgebieden zijn allemaal met elkaar verbonden, waardoor het belangrijk is om eerst een breed basisconcept van ieder rechtsgebied aangeleerd te krijgen. Dit passen wij ook toe in de onderwijsbijeenkomsten. We behandelen verschillende rechtsgebieden en zien zo de samenhang ertussen. Het programma slaagt er uitermate goed in om vanaf het eerste tot en met het derde leerjaar vrijwel alle rechtsgebieden aan bod te laten komen.

Een ander belangrijk aspect zijn de verschillende juridische methoden die aan bod komen. Deze zijn van belang om een op het bachelorniveau aangepaste juridische casus te kunnen destilleren, de bijbehorende rechtsregels en elementen te kunnen identificeren en vervolgens aan de hand van de juridische methoden de casus op te lossen. De studenten geven aan dat ze het gevoel hebben dat ze in staat zijn om juridische problematiek op te lossen met de aangereikte methoden: de onderwijsmethode is erop gericht om de studenten zoveel mogelijk te laten oefenen en biedt de ruimte om fouten te maken waarvan geleerd kan worden.

De studenten stellen dat de opleiding, doorheen de jaren, ervoor zorgt dat studenten in staat zijn om op een zelfstandige, correcte, kritische en heldere wijze met anderen zowel schriftelijk als mondeling te communiceren over belangrijke juridische vraagstukken en problemen. Ook worden de studenten gestimuleerd om hun plek in de maatschappij in te nemen als wereldburger en om verder te kijken dan de landsgrenzen. Deze houding is ook belangrijk om te kunnen leven in een evoluerende maatschappij. Om deze houding te stimuleren wordt er ingezet op het ontwikkelen van een kritisch denkvermogen, probleemoplossende visie en het creëren van persoonlijke en sociale bewustwording. De studenten geven aan dat ze een positieve persoonsontwikkeling doorstaan doorheen het programma, ze voelen zich sterker in hun positie in de maatschappij en nemen hierbij ook een hulpvaardige houding aan.

De universiteit is ook duidelijk in hun communicatie naar de studenten toe van wat er van ze verwacht wordt. Bij ieder semester worden er doelen gecommuniceerd naar de studenten. Indien het voor enkele studenten niet duidelijk is wat er van ze wordt verwacht, kunnen deze laagdrempelig om verheldering vragen aan de tutores alsook aan de Opleidingsdirecteur.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De bacheloropleiding Fiscaal Recht hanteert het PGO-systeem, ofwel het probleemgestuurd onderwijs.

Hierdoor hebben de studenten (bijna) geen colleges en veel onderwijsbijeenkomsten. Binnen deze bijeenkomsten werken studenten in groepen van maximaal 15 actief aan casussen over actuele thema's. In plaats van het horen van alle lesstof, zijn wij dus vooral bezig met het toepassen van de stof op casussen. Binnen de opleiding vindt de

beoordeling daarom niet enkel plaats via eindtentamens, maar ook via tussentijdse opdrachten. Deze opdrachten zijn zowel groepsopdrachten als individuele opdrachten. Dit wordt door veel studenten als prettig ervaren. Beoordeling vindt namelijk plaats op verschillende momenten en op verschillende manieren. Hierdoor kunnen studenten goed zien wat zij daadwerkelijk beheersen, zonder dat er sprake is van een momentopname.

De studielast en lesmomenten

De bachelor Fiscaal Recht telt op papier een studielast van 40 uur per week. Omdat veel van deze uren thuisstudie betreft, verschilt per student de hoeveelheid tijd die daadwerkelijk per week aan de studie besteed wordt. Uit onze enquête blijkt dat studenten gemiddeld 28 uur per week aan de studie besteden, inclusief de 4 lesmomenten die er per week zijn (7 onderwijsuren in totaal). Tijdens deze bijeenkomsten worden leerdoelen opgesteld, leerdoelen behandeld en toegepast op de casus. Tijdens de bijeenkomsten leren studenten niet alleen de stof, maar ontdekken ze ook inzichten van andere studenten en wordt er samengewerkt aan de juiste behandeling van de lesstof. De studenten zijn algemeen tevreden over het aantal lesmomenten per week en de kwaliteit van deze bijeenkomsten. Evenwel stellen enkele studenten dat de kwaliteit van de bijeenkomsten ook erg afhangt van een onderwijsgroep zelf, als er weinig input komt vanuit de studenten zal er ook minder behandeld worden in een bijeenkomst. Hierdoor bereiden studenten de onderwijsgroep beter voor.

Het onderwijsprogramma

Veel studenten geven aan dat de indeling van de vakken binnen de academiejaren wel anders zou kunnen. In de bachelor Fiscaal Recht waren tot en met het academisch jaar 2022-2023 vrijwel alle fiscale vakken in het derde leerjaar ingedeeld. Dit is iets wat veel studenten hebben aangegeven als vervelend te ervaren. Gezien de fiscale vakken pas in het derde leerjaar zijn, ervaren studenten pas in het derde leerjaar zien hoe het fiscale recht in elkaar zit. Sinds academisch jaar 2023-2024 is de indeling dan ook veranderd. Hierbij zullen de vakken herverdeeld zijn over alle drie de academische jaren. Studenten zien deze wijziging positief in. Het aanleren van professionele skills komt in het tweede jaar aan bod naar aanleiding van feedback van studenten dat zij hier graag meer over willen leren. Het is fijn om hierin te merken dat de universiteit open staat voor suggesties en serieuzer aan de slag is gegaan met het praktische aspect van de studie. Er is gebleken dat de studenten het leren hiervan op prijs stellen. Wel blijkt de behoefte te bestaan naar meer professoren uit het werkveld die met passie over hun eigen rechtsgebied willen vertellen. Dit leidt ertoe dat studenten kennismaken met verschillende docenten en waarmee vervolgens gepraat kan worden over het kantoor of de instantie waar ze werken, wat zal zorgen voor nog meer kennis over de arbeidsmarkt onder de studenten.

De onderwijsomgeving en tutoren

De universiteit is een toegankelijke omgeving voor veel mensen. Het werken in kleine groepen is prettig en zorgt ervoor dat er actieve samenwerking is binnen een onderwijsgroep. Bij elke onderwijsgroep zit ook altijd een tutor. Omdat de groepen zo klein zijn, is er ook veel contact met tutoren. Studenten geven aan dat zij het gevoel hebben dat het toegankelijk is om naar tutoren toe te stappen met vragen. Doordat iedereen in een onderwijsgroep elkaar kent, en de tutor dus ook iedereen kent, is de drempel om naar een tutor toe te stappen niet te hoog.

Tutoren zijn over het algemeen ook goed bekend met de stof die behandeld wordt. In de verschillende periodes zijn er dan ook verschillende tutoren. Hierdoor zitten de juiste tutoren bij de onderwijsgroep. De sfeer binnen de opleiding wordt positief beoordeeld. Studenten geven aan zich veilig te voelen binnen de opleiding en de onderwijsgroepen. Ook geven studenten aan dat er voldoende hulp geboden wordt aan studenten die het mentaal moeilijker hebben.

Standaard 3: Toetsing

De toetsing bestaat uit de klassieke tentamenmomenten alsook uit verschillende individuele- en groepsoopdrachten, deze komen voor in zowel schriftelijke als mondelinge vorm. Door het brede aanbod aan toetsmomenten zorgt de opleiding ervoor dat de vaardigheden van de studenten vanuit verschillende invalshoeken bekeken kan worden. Iedere student is verschillend en bezit unieke kwaliteiten die op deze manier beter aan het daglicht komen.

De studenten zijn van mening dat de aangeboden lesstof goed aansluit op de inhoud van de toetsmomenten. Ook wordt er helder gecommuniceerd over wat er verwacht wordt van de studenten door zowel de tutores alsook het opleidingshoofd.

Het beoordelingssysteem van de tentamens wordt duidelijk uitgelegd bij het nabesprekingsmoment. Dit is echter afwijkend voor de geschreven opdrachten, hier is de gegeven uitleg van de beoordelende tutores op frequente basis niet duidelijk genoeg. Dit is een aandachtspunt, een beoordeling hoort transparant en duidelijk te zijn zodat de student zichzelf kan verbeteren voor toekomstige aangelegenheden.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

Uit de survey blijkt dat de studenten voelen dat deze studie ze voldoende voorbereidt op een master en klaarstoomt voor de arbeidsmarkt. Er wordt in het tweede jaar genoeg aandacht besteed aan het aanleren van professionele skills, zoals het schrijven van een juiste e-mail of het voeren van een intakegesprek. Het onderwijs leidt dus volgens de studenten tot een verrijking van hun communicatie vaardigheden. Studenten zijn hier tevreden over. Tevens zorgt het probleemgestuurd onderwijs voor zelfstandigheid bij de studenten. Ze leren door de zelfstudie-uren zelf na te denken over knelpunten en daarmee oplossingen omtrent de opgegeven casus. Dit zorgt bij studenten voor een groter vertrouwen in hun analytische denkvermogen. Dit alles tezamen geeft studenten een positieve kijk om hun persoonlijke ontwikkeling tijdens de studie. Aanvullende colleges van professoren uit het werkveld zorgt ervoor dat de studie ook vakinhoudelijk meer gaat leven onder de studenten.

Conclusie

Concluderend zijn de studenten tevreden over het programma. Studenten voelen zich voldoende gezien en zijn tevreden over de inhoud van de opleiding.

Sterke punten:

- Toegankelijkheid van tutores voor de studenten.
- De sfeer op de faculteit en in de opleiding.
- Aangeboden lesstof in combinatie met de toetsmomenten.
- Stimulans tot persoonlijke ontwikkeling.

Verbeterpunten:

- Andere indeling van de vakken.
- Duidelijkheid beoordelingskader opdrachten.
- Meer docenten uit de rechtspraktijk.

5. Globale SWOT-analyse

Sterktes

Breed onderwijsprogramma mét civiel effect (standaard 2)

Een sterk punt van de opleiding betreft het feit dat de opleiding focust op de brede studie van het Nederlandse belastingrecht met aandacht voor het internationale recht en EU-recht en functionele integratie van het civiele recht en het bestuursrecht. De brede opbouw van het onderwijsprogramma zorgt ervoor dat een student Fiscaal Recht kennis vergaart van alle belangrijke onderdelen van het belastingrecht (zoals het formele belastingrecht, de belastingheffing van particulieren en de belastingheffing van ondernemingen) en deze onderdelen ook in onderlinge samenhang kan bezien. In de master is er vervolgens ruimte voor verdieping. Naast dit brede fiscaalrechtelijke vakkenpakket is er ook veel aandacht voor andere rechtsgebieden zoals het privaatrecht, strafrecht en procesrecht. De bacheloropleiding voldoet (in combinatie met een aansluitende fiscaalrechtelijke masteropleiding) aan de vereisten die gesteld zijn in het Convenant Civiel Effect. Het direct voldoen aan deze civiel effect vereisten is uniek in vergelijking met de andere Nederlandse opleidingen Fiscaal Recht.

Goede aansluiting op arbeidsmarkt (standaard 4)

Het programma van de bacheloropleiding Fiscaal Recht en de aansluitende fiscaalrechtelijke masteropleidingen van de Universiteit Maastricht voldoen, samen bezien, aan de toelatingseisen van fiscale beroepsorganisaties zoals de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (NOB) en het Register belastingadviseurs (RB), waar sommige van de op het MKB-gerichte academici aan verbonden zijn. Het voldoen aan de vereisten van zowel de beroepsorganisaties als de vereisten van het Convenant Civiel Effect zorgen ervoor dat de opleiding een uitstekend arbeidsperspectief kent. Studenten zijn over het algemeen in de afrondende fase van de masteropleiding reeds werkzaam in de beroepspraktijk als fiscalist, maar hebben daarnaast ook nog toegang tot de opleiding van de togaberoepen: advocaat, rechter of officier van justitie.

Een goede aansluiting van de opleiding op de arbeidsmarkt wordt ook bevorderd door de samenstelling van het docententeam van de opleiding. Het docententeam bestaat uit docenten, universitair docenten, hoofddocenten en hoogleraren. Enkelen hebben ook een nevenaanstelling buiten de universiteit, waardoor deskundigheid en ervaring uit de praktijk effectief aan studenten kan worden overgedragen.

Vaardigheden naast vakinhoud (standaard 1 en 2)

Juist het fiscale recht is een rechtsgebied dat continu onderhevig is aan veranderingen. In het onderwijs ligt daarom de focus op het aanleren van het systeem en de structuur (inzicht) van de betreffende belastingwetgeving. Dit gebeurt aan de hand van casusposities en de methode van Probleem Gestuurd Onderwijs. Deze onderwijsfilosofie is nader toegelicht in het Algemene Hoofdstuk. In de bacheloropleiding Fiscaal Recht is er ook genoeg aandacht voor het aanleren van vaardigheden waarmee relevante ontwikkelingen en veranderingen kunnen worden bijgehouden. Studenten dienen veelal zelf actief op zoek te gaan naar relevante literatuur om een bepaald vraagstuk die wordt voorgelegd in het onderwijs te kunnen beantwoorden. Daarnaast wordt er veelvuldig gebruik gemaakt van aanvullende literatuur uit tijdschriftartikelen (zoals het Weekblad Fiscaal Recht en het Maandblad Belastingbeschouwingen) waarin relevante ontwikkelingen op het gebied van het belastingrecht aan bod komen. De vaardigheid om in staat te zijn relevante (en daarmee vaak ook de meeste recente) literatuur te vinden ter beantwoording van bepaalde fiscale vraagstukken, stelt de student in staat om oog te houden voor eventuele ontwikkelingen en veranderingen in de toekomst. De studenten worden gedurende de bacheloropleiding ook meermaals geadviseerd om ook na afronding van de onderwijseenheid op de hoogte te blijven van recente ontwikkelingen. Hiervoor worden ook tips gegeven. Daarnaast ontwikkelen studenten zich bij de leerstream Professionele Vaardigheden (jaar 1 en 2) tot juridische professionals met aandacht voor

vaardigheden als samenwerken, feedback en communicatie, maar ook zelfregulerende vaardigheden als plannen en studievaardigheden.

Kleinschaligheid (standaard 2)

De Maastrichtse bachelor Fiscaal Recht onderscheidt zich van andere bacheloropleidingen Fiscaal Recht in Nederland door de opzet van het programma en door de gevolgde onderwijsmethode. De onderwijsgroepen zijn intensief en écht kleinschalig (onderwijsgroepen van maximaal 15 studenten in de eerste twee jaren van de opleiding) en de huisvesting is compact. Het contact tussen staf en studenten is daardoor laagdrempelig.

Verplicht programma (standaard 2)

Bij de vormgeving van de bacheloropleiding Fiscaal Recht, en dus ook na de curriculumherziening, blijft een spanningsveld bestaan tussen enerzijds de bestudering van het belastingrecht en anderzijds het borgen van een algemeen-juridische basis (waarmee ook voldaan wordt aan de vereisten van het Convenant Civiel Effect). De opleiding Fiscaal Recht kent enkel verplichte vakken en biedt derhalve geen ruimte binnen het curriculum om eigen keuzes te maken met betrekking tot de invulling van de studie. Zo wordt gegarandeerd dat studenten alle basisvakken gevolgd hebben. (Dit heeft tot doel om in de aansluitende masters meer ruimte te bieden voor verdieping en specialisatie en, desgewenst, het volgen van een vakinhoudelijke stage.)

Zwaktes

Studeerbaarheid en eindwerkstuk (standaard 2)

Een aandachtspunt bij de bacheloropleiding Fiscaal Recht blijft de planning rondom het eindwerkstuk. Aangezien een groot deel van de fiscale vakinhoud pas in de loop van het derde jaar van de bachelor wordt aangeboden, is het voor sommige studenten lastig om al in het begin van het derde jaar een onderwerp voor hun eindwerkstuk te kiezen en een scherpe onderzoeksvraag te stellen als zij nog geen onderwijs hebben gevolgd op het gebied van het fiscale thema dat zij hebben gekozen. Als zij wachten totdat zij wel onderwijs hebben gevolgd op deze gebieden dan houden zij relatief weinig tijd over voor het schrijven van het eindwerkstuk. Om studenten actief aan te zetten tot tijdige voorbereiding van het eindwerkstuk hanteert de opleiding Fiscaal Recht sinds kort een vroege deadline voor de opzet van de onderzoeksvraag. Dit biedt de student de gelegenheid om al in een vroeg stadium zich te verdiepen in het onderwerp en resulteert in meerdere contactmomenten gedurende het jaar met de begeleider.

Kansen

Slagingspercentages en evaluaties (standaard 2)

Momenteel zijn de slagingspercentages niet altijd op het gewenste niveau. Er wordt nauwelijks gehoor gegeven aan uitnodigingen om schriftelijk (anoniem) dan wel in persoon te evalueren op het onderwijs of examenonderdelen. Een grotere betrokkenheid en input van studenten biedt kansen om inzichtelijk te krijgen hoe optimaal kan worden bijgestuurd.

Nederlandse taal (standaard 1)

De opleiding Fiscaal Recht deelt de zorgen (zoals beschreven in het zelfevaluatie rapport van de bachelor Rechtsgeleerdheid) over de beheersing van de Nederlandse taal van de inkomende studenten.

Ontwikkelingen op de arbeidsmarkt (standaard 4)

Momenteel is er een uitstekend arbeidsmarktperspectief voor afgestudeerde fiscalisten. Er is zelfs een structureel tekort aan fiscalisten ontstaan. Dit kan de opleiding enige kansen bieden in de zin van toenemende studentenaantallen of meer werving vanuit het beroepenveld.

Bedreigingen

Fluctuerende inschrijvingen voor Fiscaal Recht (standaard 2)

Ten opzichte van de jaren vóór de herziening (2018/2019) is het aantal studenten dat voor de opleiding Fiscaal Recht heeft gekozen teruggelopen met een dieptepunt in 2021. In 2022 zijn de inschrijvingen wel weer wat gestegen, maar deze zijn nog niet op het oude niveau. Verschillende factoren (zoals de zichtbaarheid van de opleiding, de hierna genoemde maatschappelijke discussies en de vergrijzing in Limburg) kunnen worden aangewezen die hierin mogelijk een rol hebben gespeeld. Teruglopende studentenaantallen zijn uiteraard een bedreiging voor het continueren van een opleiding. Door de stroomlijning van het fiscale vakkenaanbod en de integratie met het curriculum Rechtsgeleerdheid is het echter mogelijk het programma ook bij relatief kleine aantallen studenten te kunnen blijven aanbieden.

Hoge werkdruk (standaard 2)

De arbeidsintensieve onderwijsvorm samen met de curriculumherzieningen de afgelopen jaren brengen een hoge werkdruk met zich mee voor staf. De werving en het aanhouden van goede docenten is zeer lastig vanwege de krapte op de arbeidsmarkt, de grote discrepanties tussen salarissen in het werkveld en aan universiteiten en de hoge werkdruk.

Maatschappelijke discussies (standaard 2)

De maatschappelijke discussies over belastingontwijking en dubbele petten in de belastingwetenschap leiden mogelijk tot reputatierisico's voor alle Nederlandse opleidingen Fiscaal Recht. De bacheloropleiding Fiscaal Recht aan de UM tracht dit te mitigeren door uitgebreid aandacht te besteden aan "rechtvaardigheid", "rechtsbescherming" en "ethiek". Bovendien is het overgrote deel van de bij de opleiding betrokken staf (bijna) fulltime in dienst van de UM.

Bijlage

MATRIX bachelor Fiscaal Recht

Onderwijsseenheid ►	Jaar 1										
	Inleiding Grondslagen en Methodes van het Recht (3 EC) – MET1100	Inleiding Privaatrecht (10 EC) – PRI1101	Inleiding Bestuursrecht (5 EC) – PUB1101	Inleiding Belastingrecht (3 EC) – TAX1100	Vaardigheidstraining I (6 EC) – MET1101	Inleiding Strafrecht (10 EC) – CRI1101	Inleiding Staatsrecht (5 EC) – PUB1102	Inleiding Internationaal Recht (3 EC) – IERT1101	Inleiding Europees Recht (3 EC) – IERT1102	Vaardigheidstraining II (6 EC) – MET1102	Professionele Vaardigheden jaar 1 (6 EC) – LPO1100
A. Kennis Inzicht											
i. Nationaal/internationaal/Europees Recht	E	E	E	E		E	E	E	E		
ii. Doorwerking internationaal/Europees Recht	E					E	E	E	E		
iii. Metajuridische aspecten	E					X					
iv. Basiskennis niet-juridische vakgebieden											
B. Toepassen - Oordeelsvorming - Presentatie											
i. Casus oplossen (destillieren/selecteren/oplossen)	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	
ii. bronnen verzamelen analyseren en kritisch beoordelen	X	E	E	X	E	E	E	X	E	E	
iii. juridisch argumenteren en kritisch reflecteren	E	E	E	X	E	E	E	E	E	E	
iv. substantieel wetenschappelijk stuk schrijven	X	X	X		E	E				E	
v. Mondelinge en schriftelijk communiceren over juridische vragen problemen argumentatie en oplossingen;	E	E	E	X	E	E	E	E	E	E	E
vi. problemen benaderen vanuit verschillende invalshoeken	E	X	X		E	X	X	X	X	E	E
vii. herkennen rol van eigen normen en waarden patroon					E					E	E
viii. Gebruik van Nederlands en/of Engels	X	X	X		E	X			X	E	X
C. Leervaardigheden											
i. Plannen uitvoeren en evalueren van eigen aanpak leerproces										E	E
ii. In teams werken					E					E	E
iii. in staat zijn een masterprogramma te completeren						X					
iv. in staat zijn een beroep te kunnen uitoefenen waar een bachelor voor vereist is.						X					
v. in staat zijn om feedback te geven, te krijgen en te vragen	X	X	X	X	X	X	X	X	X	E	E
D. Wereldburgerschap											
i. Wereldburger in maatschappij en internationale verbondenheid	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	E

Onderwijseenheid ►	Jaar 2											
	Belastingrecht voor Particulieren I (7 EC) – TAX2018	Formeel Belastingrecht (8 EC) - TAX2016	Grondslagen en Methoden van Belastingrecht (10 EC) – TAX2011	Fiscale Ethiek en Grondrechten (2 EC) - TAX2017	Verbintenissenrecht (7 EC) – PRI2034	Goederenrecht (7 EC) – PRI3021	Relatievermogensrecht en Erfrecht (3 EC) – PRI2011	Ondernemingsrecht (4 EC) – PRI3022	Faillissementsrecht (3 EC) – PRI3023	Arbeidsrecht (2 EC) – PUB3016	Burgerlijk Procesrecht (1 EC) – LAW3020	Professionele Vaardigheden jaar 2 (6 EC) – LPO2100
Eindtermen ▼												
A. Kennis Inzicht												
i. Nationaal/internationaal/Europees Recht	E	E		X	E	E	E	E	E	E	E	
ii. Doorwerking internationaal/Europees Recht	E	E			X					X	X	
iii. Metajuridische aspecten			E	X								
iv. Basiskennis niet-juridische vakgebieden			E									
B. Toepassen Oordeelsvorming Presentatie												
i. Casusoplossen (destilleren/selecteren/oplossen)	E	E			E	E	E	E	E	E	E	
ii. bronnen verzamelen analyseren en kritisch beoordelen	E	E	E	E	X	X	X	X	X	X	X	
iii. juridisch argumenteren en kritisch reflecteren	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	
iv. substantieel wetenschappelijk stuk schrijven	X	X	X	X								
v. Mondelinge en schriftelijk communiceren over juridische vragen problemen argumentatie en oplossingen;	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E
vi. problemen benaderen vanuit verschillende invalshoeken	X	X	E	X	X	X	X	X	X	X	X	
vii. herkennen rol van eigen normen en waarden patroon				X								E
viii. Gebruik van Nederlands en/of Engels	X	X	X	X								
C. Toepassen Oordeelsvorming Presentatie												
i. Plannen uitvoeren en evalueren van eigen aanpak leerproces												E
ii. In teams werken			X									E
iii. in staat zijn een masterprogramma te completeren							X					
iv. in staat zijn een beroep te kunnen uitoefenen waar een bachelor voor vereist is.							X					
v. in staat zijn om feedback te geven, te krijgen en te vragen	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	E
D. Wereldburgerschap												
i. Wereldburger in maatschappij en internationale verbondenheid	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	E

Onderwijseenheid ►	Jaar 3							
	Straf- en Strafprocesrecht (10 EC) – CR13031	Procesrecht (7 EC) – MET2203	Belastingrecht voor Particulieren II (6 EC) – TAX3014	Kostprijsverhogende belastingen (5 EC) – TAX3015	Belastingrecht voor Ondernemingen I (6 EC) – TAX3016	(Internationaal) Belastingrecht voor Ondernemingen II (7 EC) – TAX3017	Bedrijfsconomie (9 EC) – TAX3001	Eindwerkstuk (10 EC) – LAW3502
Eindtermen ▼								
A. Kennis Inzicht								
i. Nationaal/internationaal/Europees Recht	E	E	E	E	E	E		E
ii. Doorwerking internationaal/Europees Recht	E	E	E	E		E		
iii. Metajuridische aspecten								
iv. Basiskennis niet-juridische vakgebieden							E	
B. Toepassen Oordeelsvorming Presentatie								
i. Casusoplossen (destillieren/selecteren/oplossen)	E	E	E	E	E	E		
ii. bronnen verzamelen analyseren en kritisch beoordelen	E	E	E					E
iii. juridisch argumenteren en kritisch reflecteren	E	E	E	E	E	E		E
iv. substantieel wetenschappelijk stuk schrijven	X	X	X					E
v. Mondelinge en schriftelijk communiceren over juridische vragen problemen argumentatie en oplossingen;	E	E	E	X	X	X		E
vi. problemen benaderen vanuit verschillende invalshoeken	X	E	X	X	X	X		E
vii. herkennen rol van eigen normen en waarden patroon								
viii. Gebruik van Nederlands en/of Engels	X	X	X					E
C. Leervaardigheden								
i. Plannen uitvoeren en evalueren van eigen aanpak leerproces								X
ii. In teams werken	X	E			X		X	
iii. in staat zijn een masterprogramma te completeren					X			
iv. in staat zijn een beroep te kunnen uitoefenen waar een bachelor voor vereist is.					X			
v. in staat zijn om feedback te geven, te krijgen en te vragen	X	E	X	X	X	X	X	X
D. Wereldburgerschap								
i. Wereldburger in maatschappij en internationale verbondenheid	X	X	X	X	X	X	X	

E = komt voor in het onderwijs en wordt getoetst

X = komt voor in het onderwijs